

SZOMBATI ISTVÁN

Janó kocsmájában

Ne kérdezd, ki vagyok. Azt se, honnan jövök, s miért vagyok ott, ahol, miért nem billegek a kifutók deszkáin. Miért nem láttok kocsmákban, bisztrókban, sétálóutcákon vagy éppen az út szélén, ahol olyan kocsikra várnak a magamfajta lányok, melyek Bécs felé robognak a mosoly országába. A nevemet se kérdezd. Van, akinek Carmen, az önteltebb fickóknak „Gyereide”. A barátnőmet Cicunak (Icu) hívják. Karcsú, mint a nádszál, amilyen én voltam pár évvel ezelőtt. Úgy érzem, talán még nem vagyok alakatlan zombi, pedig rendszeren „használnak”. Engem, meglehet Icut is, útközben hagytak el. De ne sajnáljon senki, mert mint Jancsi baba, mindig talpra állok. Anyámat és apust nemigen ismertem, úton voltak mindig. Ahogy a putriból kinőttem, értem jött valaki. Azt mondta, hogy rokon, anyuskám nővére. Csinos volt és pedáns, adott a külsőre. A pasikat úgy fogta, mint vén gyík a legyeket. Imponálni akart, talán magának is. Amíg boldogan élt félbarna társával, feketén dolgoztak. Nem kellett szórólap, piros volt a házuk, a kerti medence is. Lehetett napozni, persze egyebet is, ha jobban zebbe nyúltál. Engem nem azért vitt oda, hogy a mély vízbe hajítson. Légy különb, mint anyád, szuggerálta mindig. Mikor észrevette, hogy a farmeremet minire cserélem, s perzsel a levegő, ha jól fésült polgárok nyitják ránk az ajtót, intézetbe adott. Míg tudta, hogy ott vagyok, nem játszom össze a féllábú portással, rendszeren szponzorált. Azt hitte, színésznő, Carmen vagy Marilyn Monroe leszek. És ha pornósként kezdeném, néztem rá félénken, akkor is segítenél? Azt hittem, nekem jön, olyan szemmel nézett. Ne aggódj, néni-kém, Angelina Jolie, Jesse Jane is valahogy így kezdte. Dühösen legyintett, s az almával kezdett példálózni: úgy látszik, te se estél messzebb... Elkaptam a kezét. Sötéten pillogott fekete szemével. Sejteni vélte, mit akarok tőle: ha majd nagyobb leszel, mondta, beszélek anyádról. Mire nagyobb lettem, kifelekküdt szegény a leukémiások vérfagyasztó ágyán. Lakást hagyott hátra. Akkor már kisebbet, kétszobás szuterént. Ha nem akadt vetkőzős, telefonos melónk, kiálltunk Icuval a türelmi zónába, vagy beültünk egy bárba, Janó kocsmájába...

De most fel a fejjel, ezeréves lettem, a kerek évfordulót illik ünnepelni! Kerestem egy ruhát, fehér, mint a lelkem, a néném-től kaptam a ballagásunk napján. Miközben készültem, kemény mozdulatokkal púdereztem magam. Valaki szólított, nyilván a képmásom: remélem, elfogadsz, nem öltesz rám nyelvet, nem fogod úgy hinni, hogy megint megvezetlek!

SZOMBATI ISTVÁN író, nyomdász. Váradon született és tanult. Érettségi után nyomdászként ténykedett a betűk világában. Lapokban közölt, szerepelt az Ajtók című prózaantológiában. Önálló kötetét (A sikoly) a Dacia Kiadó hozta (1988). Budapesten él.

Mivel fejben gyenge vagyok, nemigen volt kedvem tovább filózni. Az igásló is fárad, ha hegyre fel vezet a sziklás, göröngyös út. Azt hiszem, mondtam már, három X-es lettem! Nem adtam fel semmit, jöhet még nekem is egy idősebb királyfi, vezetném a lovát. Most Icut keresgélem, hiába, süket a mobilja. Tudom, hogy hová ment. Idős nőgyógyászunk, gondolom, épp a „műszerfalán” piszkál. Napok óta kínzó viszketés gyötri. Volt már neki ilyen.

Punk zenét keresek az okostelefonon. Ha szeretném Attilát, a külvárosi költőt, skandálnék tőle. Neked volt apád, kérdezzetem olykor sápadt barát-nőmet. Felhúzza a vállát: gondoldj, amit akarsz. Fájdó pont neked is? Nincs kedve folytatni. Nem faggattam tovább. Most is azt mondanám, ha végzel a dokinál, ne állj ki az útra, ünnepelni fogunk!

Beléptem Janóhoz. Takaros helyiség az Üllői út végén. Nincs sok fényeffektus, deklaszáltak háza. Festett örömlányok, apró szélhámosok, zsebesek, brókerek ülnek be egy-egy fröccsre, kőkemény pizzára. A pincében, a mellékhelyiségben kondizni is lehet. Ha éppen akad kivel vízszintesbe menni. Janó (bicebóca, jobb lábára sántít) pár napja kifsőnök, anyai nagybátyja rábízta a csehót. Amikor észrevesz, elfelejt sántítani. Sajnálom a fiút, nem csak az úthenger, a neje is rálépett. Dögös felesége Hágában turnézik valami steppelő, fekete fickóval. Ha hívja telefonon, kinyomja. Nyugi, vigasztalom, ha befuccsol az üzlet, haza fog repülni. Addig, ha kedved van, átjöhetsz hozzánk, Icu, ha akarod, takarózik veled.

Azon elmélkedtem, miközben nyaltam három kortyot, kit kéne felhívnom, míg előkerül Icu. Jó lenne egy fotós. Főleg, ha nem olyan, mint a szép-tévőm volt, akivel egy nagyon piás este szépen összejöttem. Azt hittem, hogy szeret, de ahogy talpra állt, elhagyta a fészkem. Sohase keseregj, vetkőztett párszor a kamerája előtt, felteszlek a netre, dőlni fog a lóvé! Ez már sokkoló volt, nagyot robbant bennem, ki vagy te, uzsorás, lélektelen strici? Az ajtóra mutattam, röhecselve nézett: tutira vetted a fotós lelkületem? Kifelé, intettem. Nem mozdult. Kilöktem. Akkor még nem hittem, ha kiürül a zsebem, jó lesz az ötlete: ha nem vagy nagyon finnyás, idéztem a fickót, a testedből is élhetsz. Utána jött Icu, sorstársam, barátom. Elbukott egy vizsgán, ráadásul a pénzét is elszórta, amit a nagyapjától kapott. Hogy menjen haza? Miket hazudozzon a száraz uzsorásnak? Járjon továbbra is a határba kaszálni? Toporogjon addig, míg megszánja egy medve, gyűjtsenek málnát, savanyú mézeket?

Kifelé bámulok, a harcsaszürke égre. Úgy látom, még esik, hullnak a levelek, szeptember vége. Idézzem Petőfit? Tudna még biztatni, pörgetne az égi?

Intek a sántának, hozzon még két felest. Janó veszi a lapot, légius puszit küld. Örül, hogy örülök, hogy kedélyesnek láthat. Leporolok neki egy-két lélekvesztőt: Icu szemez veled, mindig rólad beszél, az is tetszik neki, ahogy kulturált tempóval bicegősre veszed. Töröld ki magadból kétarcú nejedet, vagy bizakodjál titkon, ha elfárad a táncban, visszaröppen hozzád.

Kettesben, egyedül

Hogy mi zavart Tomiban, nem tudom pontosan. Míg randizni hívott, elég jól megvoltunk, verseket skandáltunk, fejben társasoztunk, s igen odaadón kóstolgattuk egymást. A főiskolán, bár többen voltunk lányok, sikerült mindig a nyomába szegődnöm. Csak később tudtam meg igazán, miért vadásznak rá, s miért néznek görbén, ha sikeresebb vagyok. A bátyja ismert reklámfotós, s aki a fókuszába kerül... Az vigasztalt pindurit, hogy nem Tomi által kerültem a fotós blendéjébe. Esős délután volt, a troli után húztam, mikor valaki elélem állt egy kézi felvevővel: nem lenne kedved ösztöndíjpótlóhoz? Tovább akartam lépni, de a srác fürgébb volt. Megmondta a nevét, azt is, miben utazik, ha a kampusz közelében lányokra vadászik. Nem tudom, bambultam pindurit, s gyorsan továbbléptem, a barátom, dadogtam, biztos nem örülne. Milyen a barátod, olyan, mint az öcsém? Nem tudom, milyen a te öcséd, ez a srác éjig ér, Tominak hívják. Úgy láttam, somolyog, mintha azt mondaná, akkor helyben vagyunk!

Elhúzott a troli, látta, bosszankodom. Felajánlotta szolgálatait, hogy ne ázzak ronggyá, üljek a Volvóba, függetlenül attól, milyen döntést hozok. Egyébként ő házas, százezer éve, de két és fél biztosan. A neje – manőken volt – Bécsben és Erdélyben vezet divatházat. Nem egy Aphrodité, de isteni teremtés. Öklömnyi szemével, akár Ady Bandi, gyűjtogatni képes.

Csendesen derültem, amikor kitett a fitnessklub előtt. Lankadt a lendület. Rögtön észrevette, nemigen van kedvem edzésre menni. Sétálnál keveset? Vagy innál inkább kávé, valamilyen koktélt? Mikor észrevettem, hogy két évfolyamtársam belép az Évába, felcsillant a szemem, ha oda invitálnál... Harmadosztályú bizstróba? Mi kispénzűek oda szoktunk járni. Ha te úgy akarod, vonta meg a vállát. Fogd meg a kezemet, kértem izgatottan. Nem félsz, hogy befűjnek féltékeny öcsémnek?

Mikor elővettem a motyogógépet, a fotós megfogta a kezem: kérlek, ne csörögj rá, olyan, mint egy vizsla, biztos „érez” mindent. Ennyire ismered? A következő lépése az szokott lenni, hogy beárul Bettinek, aki megbúbolja, s mint a suhancoknak, nyom egy-két barackot zselézett fejébe. Betti nem féltékeny? Ha az lenne, gondolod, ott lennénk, ahol éppen vagyunk? Azt hiszem, mondtam már, szimpla fotós voltam, mikor Betti felkért, s kipróbált a cégnél: szerezzél lányokat. Azt is mondta, hányat, s hogy milyen termékhez kell. Mire én: ha ledobod a ruhád, az egyik biztos meglesz! Nevetett, neveltünk.

Ahogy elállt az eső, a kampuszba repített, s miközben kiszálltam sárga kocsijából, feltette újra az ötforintos kérdést: ül még ajánlat, jössz velem Erdélybe?

Mentem. Az erdélyi várost Temesvárnak hívták. A bemutató után, ahogy pestiesen mondják, mint a selyemsálat, a nyakunkba tekertük az ismeret-

len várost. Elmentünk oda is, ahol Zápolya izzó koronát tétetett Dózsa György fejére. Nem igazán tudom, kinek fájt jobban, akinek sercegett a bőre, vagy annak, aki kényelmes sátrából figyelte.

Vacsora után a szállodába mentünk. Géza a második szinten két szobát foglalt: melyiket akarod, kérdezte a szeme. Ha egyformák, nem mindegy? Sejtettem, mi vár rám, nem nagyon érdekelt, inkább a körítés, meg a Tomi arca, vajon szenved otthon, milyen „mérce” leszek? Rám fog-e még nézni, skandál-e még velem?

Mielőtt elváltunk szobáink előtt, adott egy laptopot: van rajta pár regény, úgy értem, pár száz. Ha nincs kedved olvasni, kapcsold be a tévét. Ha mégis unatkoznál, szólj át telefonon. Átjöhetsz, átmegegyek, csevegünk keveset, mi a kedvenc témád?

Borzongást éreztem, kellemest és furát. Féltem is, meg nem is. Lapultam, pörögtem. Bárhogy citeráztam, iszonyúan vártam, hogy rám nyissa az ajtót. Vetkőzni kezdtem, majd gondosan sminkeltem, nézegettem magam. A lábamat már látta, a reklámcucchoz kellett. Most jön a nagy falat. Tomi, odahaza, remélem, hogy remeg, enyhén pukkadozik. Próbálj hinni nekem, gyártom a szöveget, nem volt semmi köztünk, csak a szálló fala. Csúnyán fog majd nézni, pengeéles szemmel. Hívjam fel Bettit, Géza feleségét? Jöjjön értünk reggel, hogy hármásban érkezünk, mire Tomi kimossa a szemét?

Mikor jössz, Mefisztó?

Ha időnként rám csenget, az érzelmek hintája azonnal egyesből négyesbe kapcsol. Ha onnan tovább pörög, fejre áll a világ. Megannyi délibáb, számtalan effektus pukkadozik bennem. Ha kérdez a hangja, zavartan makogok, alig bírok szólni. Úgy érzem, somolyog vékony bajsza alatt, mi a pálya, Dóri, megint lángokban állsz, küldjek tűzoltókat vagy fénykardos hősöket? Pici hatásszünet, lépes vesszőt kínál, sikerül rálépnem: ha azt hiszed, hogy beléd vagyok zúgva... Nem hiszem, Dóri, nagyon is jól tudom! Ilyenkor rendszerint felkapom a vizet, kinyomom, dühösen. Ám ahogy csitul fortyogó agybajom, rögtön visszahívom: bocsáss meg, Mefisztó. Hallgat és somolyog. Majd, sejtve, hogy mit érzek, élcelődni próbál: küldjem az öcsémet vagy a nővéredet? Betti jobban ismer, mint ahogy én magam. Gondolom, somolyog. Persze csak magában, mintha azt üzenné: nyugalom, kinövöd, ha fogékonyabb leszel mások közelében.

Mefisztó, imádott sógorom, akár egy jegenye, aranybészben úszik. Iszonyúan gazdag, persze csak lélekben. Bármilyen évszak van, mindig tavaszban jár. Széchenyi típus, legalább száz évvel előre lát mindent. Ha

úgy hozza a szitu, Nobelként robban, hogy aztán sebesen újrakezdjen mindent. Sohase szerepel, percig se olyan, mint a villogó felszínek. Rövid szürke szakállához többnyire sárga inget visel. Bennem kökörcsinként, imponálón ragyog. Ha a szakállában turkál, sejtem, mire gondol, járjál nyitott szemmel, másokkal is számolj.

Várom, hogy felhívjon, hat óra tíz perc, estére meglepetést ígért. Akkor mire vár még? Ha kérdezném, tudom, mit felelne: ilyenkor még tanulsz. És ha nem, ha csak rád gondolok? Akkor lazíts picit, bújj a tréningedbe, kocogjál keveset a Margitsziget körül, ilyenkor még békés, nem járnak beteges sárkányok, szatír jelmezekben...

Kinyírlak, sógor, ha nem hívsz rögtön vissza! Nem hív. Hiába fenem a késemet, nem tudom leszúrni. A fotelembe rúgok, fáj a bunkóságom. Iszom egy korty vizet, s bár azt hiszem, langyos, égeti a torkom. Talán rám érzett a kétarcú szörnyeteg, mert alig fél perc múlva jön egy újabb posta az okostelefonon. Ha nem indulsz kocogni, állj a zuhany alá, rövid időn belül felugrunk hozzád! Kivel, a kutyáddal, Bettivel?

Betti a nővérem, hat évvel – jó, csak öt és féllal – idősebb nálam. Majdnem olyan tündér, amilyen én vagyok. Öt éve házasok, vagyis élettársak. Mefisztó szerint, az olyan kapcsolatok, melyeket akták fognak össze, véznán szédelegnek, nemigen érik meg az ötszázkilenc évet. Szép arcú nővérem, ahogy említettem, szinte hasonmásom. A közgázon végzett. (Nekem, a dumagépnek, a kommunikációs szak jutott.)

Otthon az apám a széltől is védett, mire a nővérem puhítgatni kezdte: ha engem elengedtél, Dórit miért akarod rabláncon tartani? Mert ismerem Mefisztót! Magadból indulsz ki, kérdezte a tesóm, vagy az is szóbeszéd volt, amit susogtak körülötted?

Mefisztó egy angyal, nyugtáztam magamban, de sejteni véltem, mit mondana apám, ha a vesémbé látna: a te angyalod olyan, akár egy griffmadár! Ha őkelme villában, palotában lakik a drága nővéreddel, neked miért bérelt garzont a kampusz közelében? Azért, hogy... Tudod, hány éves vagy? Húsz! Tizenkilenc múltál!

Mióta ismerem Mefisztót, nem úszkállok kéjben, ő a mintaképem! Sohase úgy kopog, ahogy apám hiszi. Ha nem jön vele Betti, hozza a kutyáját. Ha közelítek felé, Dromedár, a szuka, morog, sötét szemmel figyel. Ha nem nyit rám napokig, villanypostát váltunk.

Nézem a ketyegőm, hét óra öt perc. Várom, hogy csengessen, törje rám az ajtót. Ha Betti körúton van, Brüsszelben üzletel, biztos egyedül jön, lángholó szemei csókolják a szemem...

Iszom fél korty szörpöt, mikor életem C-dúrján szól a kapucsengő. A pohárral együtt az ajtóhoz repülök. Kis híján elbőgöm magamat, mert nem az uszkárjával, zord képű, szőrös öccsével jön. Az ismeretlen festő esetlenül billeg szürreál álmokkal. Kopott dzsekit és szakadt farmert visel. Kemény tenort próbál, ne a bátyját nézzem!

Ahogy körbenézett apró lakásomban, lúgos arccal bámul Mefisztó arcába: az én bungalómat is ilyenre álmodtad? Erősen zavarja a kubai pálma, a sötétzöld tengerpart. Majd, miután mérgesen legyint, letről felfelé kezd ízekre bontani: miatta hoztál fel Budára? Azt hiszed, Kőszegen már senki se fekszik a palettáim alá?

A közgázra fogsz jární, jegyezi meg Mefisztó, ahová ez a csaj, ő kommunikációs, ne foglalkozz vele. Azt kívánod, bátyó, hogy a Széll Kálmán téren szarjam össze magam? Nevetni próbál, Mefisztó leinti: jegyezd meg, Ferdinánd, a Dalí-korszak lejárt! Apád, a halvérű, már nem tud szponzorálni. Míg az önteltség vizében úszkáltál, anyánk Hádész bugyraiba esett... Ő nem volt az anyám, ordított Ferdinánd, engem adoptáltak! Százszor kértelek már, ne mossál tisztára, tolvaj vagyok, csaló! Nem csak Van Goghtól, Dalítól, Goyától is loptam!

Mefisztó nem figyel rá, bizonyosra veszi, ha ellépne mellőle, valamelyik híd alatt végezné. Margitra gondolsz?, nyeríti Ferdinánd, szűz alá nem fekszem, a hátát se mosnám úgy, ahogy a cselédei sikálták Béla udvarában. Mefisztó nem szól, iszik egy fél kortyot, dobja a kulcscsomót. A piktor, mint egy focikapus, ügyesen elkapja: mit kezdjek ezekkel, elárulnád, bátyó? Hatodik emelet, hatvankettes ajtó. Menedzselni akarsz? Ébredj, Pápainé, a te korod lejárt! Míg szponzorált az apánk... Mondtam már, bátyó, magad is jól tudod, fogadott srác vagyok, trágyadombra való! Akkor úgy mondanám, a vörös tej elfogyott, bekrepált a tehén! Ahhoz, amit a szakma elvárna, még kevés vagy. Úgy járnál, mint Van Gogh, csak te nem a füled, a farkadat vág-nád le! A kurva jó életbe, fakad ki az öcsi, meddig baszogatsz még, mi a túró akarsz azzal a mappával? Ne aggódj, nem harap, próbálj belenézni, ebből lesz a vizsgád... Menj a faszba velem! A rektortól, arasznyi kérdőjel, nem kell citeráznod. Addig lát az öreg, ameddig akarom. Azt hiszem, mondtam már, Betti részvényese. Ha a vékony nejét is magával cipeli, kérlek, ne próbáld szétszedni öklömnyi szemekkel. Bár viszonylag üde még, bikini nélkül jár, kezdő tanársegéd, de a hímekeket nem csípi, a lányokra figyel.